

Gamle ord og uttrykk fra Våg, Hamnøya.

Forord

Dialektene endrer seg stadig. Det språket vi snakket på Våg og Hesstun i 1950-åra, er helt forskjellig fra hva som er vanlig i dag. Mange ord og uttrykk har eller er i ferd med å dø ut eller er blitt uaktuelle fordi samfunnet har endret seg. Språk er kultur, og språket i Vevelstad er en del av den norske kystkulturen.

Det er nå over 50 år siden jeg flyttet fra kommunen, men jeg har vært tilbake nesten hver sommer. Av og til kom jeg på eller hørte gamle dialektord og – uttrykk som nå har dødd eller holder på å dø ut. Jeg skrev de ned slik de uttaltes og slik jeg husker dem. Da jeg kom over boka ”Ordsamling frå Vefsn” av Halvard Lundestad, gikk jeg gjennom den og fant fort ut at det var stor forskjell på Vefsn-dialekten og dialekten hos oss. Jeg gikk gjennom boka ord for ord og tenkte gjennom: ”Hva sa vi hos oss?” og resultatet er blant annet en del av grunnlaget for denne ordoversikten. Jeg har også søkt råd hos flere personer og fått nyttige tips.

Det mye man glemmer på 50 år og det var mye jeg ikke lærte før jeg reiste fra Vevelstad i 1958. Jeg har bodd både i Salten og Vefsn før jeg reiste til Oslo, og det er ikke utenkelig at jeg kan ha plukket opp dialektord på veien. Hvis noen kjenner, eller kommer på dialektord og uttrykk som burde ha vært med, er jeg takknemmelig for tips. Jeg er også takknemmelig for rettelser hvis ord ikke hører heime i denne oversikten eller at ordet uttales på annen måte. Tips kan gis til meg på e-post niasbjo@online.no eller til Beate Andorsen. Hun har e-postadresse; bandorse@online.no.

Litt grammatikk:

Grammatikk er ikke min sterke side, men jeg har registret at mange hunkjønnsord som på bokmål slutter på –e, slutter på –æ i vår dialekt. Eks. påttæ, ausæ, bøttæ osv. I bestemt form blir endingen –o. Påtto, auso, bøtto. I flertallsform: fleire påttår og alle påttån. Men det finnes selvsagt en rekke unntak fra denne regelen: det heter: ”Ei kjærring” og i bestemt form ”kjærringæ” og ”fleire kjærringæ” og ”alle kjærringan”.

I hankjønnsord bøyer vi gjerne slik: ”Ein hatt” og ”hattn” i bestemt form. I flertallsform slik: ”hattæ” og ”hattan”. ”Ein båt – ”båtn” – båtæ – ”båtån”

I intetkjønn gjerne slik: ”Et naust – nauste – naust – naustan”, eller ”et røyre – røyre – røyre røyran”.

Ikke bare dialektord

Jeg har tatt med noen ord som er de samme på bokmål eller nynorsk, men de uttales og bøyes forskjellig. Jeg var i tvil om jeg skulle ta de med, men de representerer at dialekt også kan være de samme ordene, men med forskjellig uttale.

Typisk for vår dialekt er at vi ha som regel veldig tjukk ”l”, men det finnes unntak, særlig i låne- og fremmedord. ”E” blir gjerne til ”æ” og hunkjønnsord får gjerne endingen ”o” i bestemt form.

Fjerdingsby 23.03.09
Nils Waag

A

A - av

Aagnetæ – småørret, bekkeørret

Ainer – andre

Alo – støy

Angnetmarsk – meitemark

Anjnføtes – minst to personer i samme seng, ligger hver sin veg

Ansekt – ansikt

Asarvæ – utslitt, utgått

Atterskotten – bak i en båt

Attknæpt – noe som er kneppet igjen. Overført bet. holde ting hemmelig

Attmæ – ved siden av, også attme

Attom (attfør) – bakenfor, bak, etter.

Auso – øse

Austante – kommer fra øst

Auæ – øye, aue best. form., auå n fl.

Avenjto – advant – mett i svarte aventjo

Avinsjuk – misunnerlig

Avsjeklan – avsides sted langt borte

B

Baksælæ – seletåo

Balstyring – svært urolig person. Bruktes både om mennesker og dyr

Bekken – Best form av bekk, bekken

Bekkvogn – gjødselkjerre for hest

Belete – bilde

Ban(et) – unge(n). Mange sammensetninger der ”ban” kommer som første ledd Eks.

”Glatt som ei *Banræv*....”

Barsk – bark

Base (i snø) – småsloss i snø

Beinrangel – svært mager person

Bekkvågn – tohjulet tippvogn, gjerne brukt til gjøselkjøring.

Belete – bilde (Tror dette ordet var brukt av gamle folk før, var i alle fall brukt i Vefsn)

Bett – bett garn, lage garnbruk

Bi – blir

Binjning – strikkesøy

Biæ – vente

Blauthjartæ – mjuk, tar lett til tårene

Borsjå – brukt om dårlig isolert hus

Bækssel – beksel, remtøy som en legger på hodet til en hest når en skal kjøre eller ri.

Boknæ(fesk) – bokna(fisk) – halvtørr fisk

Boksæ – bukse

Bomsåt – tykk, med dårlig fasong

Botvon – ikke mulig å bøte, ikkje botvon lenger – når noe har gått så galt at alt håp er ute

Breiar – person som sprer graset etter at det er slått

Breie – spre graset etter at det er slått

Breia – gras som er breidd

Bræke – breke, mase, gnåle

Brok – bukse, benklær

Brom – utslitte redskaper

Bru, bruæ – trapp, trappa
Bruk, bruket – fiskeredskap(ene), eks. garn, line
Bryæ – best. form bryo, trau brukt til grisemat
Bryddjæ – brygge (bryddjo, best. form)
Brøsjivæ – brødskiye
Brøssve – halsbrann, kardialgi
Brøthæst – svært sterk kar, uvøren arbeidskar som gjerne brekker arbeidsredskaper
Bråne – smelte, tine
Bue – boge, pil å bue
Bufe – dyra på en gård
Bukjol – del av hestesele, reim under buken på hesten
Buløng – bulyng, røsslyng
Bumarsk – innmark på en gård
Bunø – formangel om våren
Butel – flaske
Buæ – fl av bu, bod, boden
Bysjslag – yttergang til kjøkken
Byting – kruktes om umulige personer, særlinger. Stammer fra tida da man trodde underjordiske byttet til seg menneskebarn
Bækk – bekk, bekjken – bekken
Bæljæ – belje, brøle, rope høyt
Bælme – drikke mye og fort
Bærre – bare
Bølæ, bølo – noe man bærer, gjerne på ryggen
Bøtto – best. form bøtte
Bæstæ – bestemor, kanskje også brukt om bestefar
Bættele – forsterkende, brukt foran for eksempel stort eller mye
Bøltre – åk (tre en har over skuldrene til å bære to bøtter eller spann)
Bøl – dyr som er brunstig
Bølæ – noe man bærer, gjerne på ryggen, for eksempel ”ei høybølæ”
Bør – livmor hos hysdyr
Børskap – utstyr
Børsæ – gevær, men ble også brukt om et slags skrin eller eske: sparbørsæ, kjerkebørsæ
Børtre – åk, bærerredskap til å ha over skulderen
Bøs – sint, arg, olm
Bøssmar – bissmar (vekt)
Bøt – sette i stand, reparere, brukes både om garnbruk og klær
Bånj – barn, unger
Bånjnåt – med barn, gravid
Bånster – liggeunderlag, madrass av halm eller høy

D

Daglegdags – dagligdags, alminnelig, vanlig
Dagstøtt – daglig
Dajen – dagen
Daljl – spann eller eske av tre (smørdaljl) eller (farge: daljlblått)
Dask – slag
Daskæ – gi en dask
Datt – falt
Deise – falle

Deisæ – falt
Dess – (å) huske
Dessæ – (ei) huske
Dekle – (i leken ”sprætt setekkæ” – slå kortstikka opp i lufta flere ganger med langstikka)Dett
– ditt
Diltje – (diltje etter) gå, småspringe
Dokker, eller dogger – dere
Dokkers, eller doggers – deres
Dongsjulet – sted ved enden av fjøset der gjødsla ble samlet
Drag – sjekere, trekkeredskap til kjøretøy eller redskaper
Drasse – dra med seg, slepe
Dresti – modig
Dryg – noe som varer lenge, stor
Dræg – dra, trekke (dræg slipsteinveivæ – dra slipesteinen)
Dræpt – drept
Drått – vinddrag i skyene
Dunjns – dump lyd, liten smell
Dunjnse – støte borti noe
Dyvåt – søkkvåt
Dæ – det
Dælje – slå hardt
Dæljl – søkk i jorda, grop
Dæres – deres
Dætte – falle, dette
Dævel – djevel
Dørgådden – dørkarmen, døråpningen. ”Han satt i dørgådden da vi kom”.
Dørjæ – skiløype i en bakke
Døue – dø
Dågger – dere
Dåkerbåten - legeskyssen
Dåktern - legen
Dåmlaus – smakløs, lite smak

E

E – ærfugl, jeg, er
Eæ – ærfugl, best. form
Eimen – lukten
Einelåg – vatn kokt med einerkvister, brukt både til rengjøring og medisin,
Eldmørje – gnistregn, masse glør
Eldsls – lampelys, kunstig lys
Elt – kna
Eltæ – knar
Et, åt – spise, spiste

F

Faks – man (på hest), manke
Faljl – skråning, helling (sandfall, leirfall)
Fangsjinjn – skinnforkle for menn
Far – dra (far på sjø’n – dra på sjøen, fôr på sjø’n – dro på sjøen)
Faran – framkommelig, d’e no ei faran lei – det er greit i komme fram

Farskæ – tater, omstreifer (farskkjærring – taterkone)
Fatae – ta fyr
Fauel – fugl, el. føggel, ”dæ må faulan vetæ”
Fei – hast, fart
Feito – ofte flytende fett
Fesk – fisk
File – tjukkmelk, tettemelk, rømkolle
Fillæ – fille, fillæ på fengern (ved skade)
Fisball – røyksopp
Fislest – en med lite mot
Fjært – fis, fise, fjærtæ – slapp en fis
Fjæs – ansikt
Fjøsløkt – lykt en pleide å ha med i fjøset
Fjøstærnæ - fjøslykt
Fjøslåft – 2. etasje på et fjøs
Fjøsrækæ – trespade til å sta ut husdyrgjødsel
Fjåttåt – dumsnill
Fleisen – ansiktet
Fli – rekke, gi (fli meg feito Haakon!)
Fli seg ut – skitne seg til
Flogfangar - fluefanger
Flogæ – flue
Floing – sterk og kortvarig regnbyge, særlig om sommeren
Flover – værlag der en ventet en floing
Flokt – flukt
Floktæ – i flukt (være i floktæ – være i flukt)
Flokåt – floket, innviklet, sammenvaset
Floing – kraftig, kort regnskyl
Flækkan, i flækkan – av og til
Flør – går mot høyvann, sjøen flør
Fløtt – flytte (hanjn ha fløttæ heim)
Flåsåt – ubetektsom i tale
Fomlåt – klossete
Framskotten – foran i båten
Frøu – husdyrgjødsel
Fraudonge – gjødsetdonge
Fraukjeljar – gjødselkjeller
Fresk – frisk, eks.: fresk bris
Fråskjen – bestemt form av frosk (Høyholm?)
Færskfesk – ferskfisk
Føggel – fugl
Førbanjna – svært sint
Førgangen dag – dagen før i går
Førgapæ – glad i, forelsket
Førr – for
Førre – gått
Førsjæ – ung jente (litt negativt ladet)
Førsuffæ – kaste bort, miste
Førtrollæ – fortrollet forholdet
Føtn – føtter

G

Galjlsur – svært sur, bruker både om person og for eksempel melk
Gammelklean – gammelklærne, arbeidsklær
Gammelkløk – veslevoksen
Gammelnøæ – ikke noe nytt
Gammelpiskæ – streng eller morskt kvinnfolk
Gan – samisk trolldomskunst, sette gan på...
Gangfør – i stand til å gå
Gangva – fiskeredskap for kveite
Gandlag – måte å gå på
Ganglaus – ubrukelig
Ganæ – drive med gan
Gapfale – dumdristig opptreden
Gapflir – tullele latter
Gaptrast – en som prater i tuide og utide
Garnhæspæ – garnhespe
Gauræ – (under)bukse
Gelænder – gelender
Gjessen – utett
Glas – vindu
Glasrutæ – vindusrute
Gles(s)en – glissen, tynn, utett
Gløm – glemme (e ha glømt at du sku jær dæ)
Glønjt – gutt,
Glønjtan – guttene
Gløtt – åpning (døra på gløtt – døra bare litt oppe), i været, kortvarig oppholdsvær, solgløtt
Gløtte – rask titt
Gløynt – gutt
Gnaldet – brukt om sterk frost, gjerne kombinert med vind, gnaldetfrost eller –vind.
Gnu – gni
Gofjott – en dumsnill person
Gokjæke – en god klem, kinn mot kinn
Golag – i godt humør
Golokt – god lukt, parfyme
Gomatræv – en el, ei som er glad i god mat
Gomle – spise
Gotruen – innbilsk, lett å lure, naiv
Grafskjærring – uutdannet jordmor, ble lite brukt i min tid
Grakse – fersk tran, rester av levra når trana er fjernet.
Granjn – 1) liten og tynn 2) lite granjn – noe
Granjnleggen – tynnleggen
Grassere – leke
Greie – hestesele
Greinæ – holde på med, ka e dæ du greinæ æ
Greia – etterbør
Grinjn – grind best.form grinjnæ
Grisbryæ – trau for å gi grisen mat. Brukt som skjellsord
Gruele – forsterkende til for eksempel stort
Grugge – kaffegrut, kaffegrugge

Gruse – holde på med , ka e dæ du gruse me
Grynjnæ – vasse i dyp snø
Gullbust – løvetann
Guss'n – bleik
Gærn – galen, også btukt om personer med psykiske problemer eller psykisk utviklingshemming
Gærnskap – fanteri, tull
Gørr – ufyselig væske, innhold i tarmer og magesekk på slaktede dyr.
Gørrat – veldig skitten
Gøule – brøle. rope høyt
Gøume på – ikke spare, gyv på
Gålv – gulv
Gång – gang (me ein gång – med en gang)
Gångspærræ – gangspærre , stivhet i musklene etter sterk bruk
Gårræ – stripe, rand
Gåsbu – spove, storspåpe eller, måspåve

H

Halhæng – haleheng
Haljl – kink i ryggen
Haljl fram – hall fram, fortsett
Hamlet – hudfarge
Hammar – utstikkende og bratt bergvegg
Hanglæ – adv. dårlig halvsjuk
Hanglåt – adjektiv dårlig, halvsjuk
Hanglæ – har vært dårlig
Hanj – 1) hånd, 2) han
Harbaln – harbarket'
Hardangerlefse – nordlandslefse
Harhause – hardhaus
Harhenjnt – hardhendt
Hankæ – dra, eks. hanke tarmer, hanke inn garn
Hankæ – har dratt ...
Hardangerlæfsæ – hardangerlefse
Harspæ – sold til å finsikte med, harpe
Hasto – hastverk
Hau – hode (feskhau – fiskehode)
Haustompanes – hodestups, brått, uventet
Hautullåt – svimmel, tummelumsk, fortulla
Hav – handtak, hank på bøtte
Havgøllæ – vind fra havet (gjerne kald og sur)
Heimavlæ – hjemmegjort (brukes i mange forskjellige sammenhenger, for eksempel om hjemmeavlet tobakk under krigen.)
Heimbrenjt. - hjemmebrent
Heimføing – person som har liten erfaring fra den store verden
Heimkok – hjemmebrent
Heimkokæsåpæ – hjemmelaget såpe
Hein – fint bryne
Heitt – varmt
Heljlar – grotte

Heljling – helling
Hil – fiskeredskap
Hiling – det å fiske med hil
Hivæ – kaste
Homlæ – humle
Hommar – hummer
Hommarhest – enkeltbekkasin
Hommræ – le, knegge
Hopehav – ha noe sammen med andre
Hultjer i bultjer – hultjer i bulter
Hunjn – hund, brukes også forsterkende sammen med for eksempel: hunjngammel
Hunjnkarve – hundkarve
Hunjnrom – lite rom i en 2 ½ roing - hunjnromsbåt
Hurv – hop, flokk (heile hurven – alle sammen)
Hus – huske
Huskæ – husker
Huskalj – gråspurv
Hustri – svalt, kaldt
Hut – dra, neg, bet. som ”hut de heim” se å dra deg heim
Huæ – lue, hodeplagg
Hyljlæ – best form hyljlo hylle
Hynneskakk – at noe ligger på skrå
Hyppe – f. eks ”hyppe potetdes. Grave jord inntil potetriset
Hysæ - hyse
Hyr – ytterklær, antrekk, brukes gjerne i sammenheng som fjøshyr, oljehyr
Hyre på seg – kle på seg
Hæfte – forsinke, hefte bort
Hækle – hekle
Hæks – underjordisk vesen, brukes også som nedsettende ord om kvinner
Hæktan – bli friskere – kom tel hæktan – dra seg til
Hæktæ – nyss før. ”Dæ va på hæktæ”.
Hælo – tåler kulde
Hæmmele – hemmelig
Hæmpæ – hempe – liten tøyremse på et plagg for å henge det opp
Hæmulæ – høymol, et ugress
Hæsblæsan – hesblesende
Hæsje – hesje, innretning til å tørke høy eller det å lage en hesje
Hæspetre – 1) innretning for å lage garnhesper. 2) skjellsord om umulige kvinner
Hæsston – Hesstun
Hæspæ – for eksempel: garnhæspæ en hespe med garn
Hæst - hest
Hæstgæln håppæ – ei hoppe som er i brunst
Hæsttaggel – håra i halen på hesten
Høl – hull, også brukt om sted i nedsettende betydning,
Høljæ – regne kraftig, høljæ ne – bruktes gjerne i den formen
Hørdd – hulder
Hå – 1) ettervekst av gras 2) Håbrand, sjøpattedyr
Håjen – liten fjellknaus, ofte brukt sammen med andre ord: f. eks. fjøshåjen
Hålaus – lankeløs
Hål – hull

Hållkæ – hálke
Hållko – hálke i best form
Hålj – hold, kjøtt på kroppen
Hålä, hålo – hull, hullet, bruktes i forbindelse med et dypt søkk i terrenget der det gjerne samlet seg vann
Hånk – ei slags hespe, brukt i visse sammenhenger som for eksempel tarmhånkæ, eller ”ei hånk fesk”
Hånk injn – dra inn
Hårkaljl – løvetann i førstadiet
Hås – hes, uklar i stemmen
Håse – strømpe, håsæ – strømpes, håsan – strømpene

I

I hop – sammen, gjerne flere
Ihopkørvæ stygt sammenbrettet
I lag – sammen, to eller få personer
I mæste laje – litt for mye
I møllo – imellom
Injnersiæ, eller injnersio – mot Innlandet, eller i sundet
Injnfall – innfall, ide
Injnhål – innhul, åpen utvendig
I otrængsmål – i utide
Ist – orke
I stein – brukt om noe som sitter fast. Dæ sto i stein – det rikket seg ikke
Ister – fett i silda, istersild
Isterkjærr – kratt
Itur – ut av
I øksen – brunstig (brukt om kyr)

J

Jabbe – prate i munnen på hverandre
Jafs – munnfull
Jammer – klage, gråt
Jamræ – jamrer, klaging, gråtende
Jarn – jern, også brukt om forskjellige redskaper og i sammenstillinger
Jarstein- lodd (søkke) av jern brukt på hil
Jartæ – hjerte
Jarven – tar for seg i matnegen
Jedjd – gjenge små torsk (tarejedjd)
Jeipæ – skjære grimaser. Hanjn jeipæ åt me
Jeispæ – gjespe, hanjn va så trøtjt at hanjn jeispæ
Jeitsti – smal sti
Jekt – gikt
Jektreng – giktring (kobberring en hadde rundt armen for å motvirke gikt)
Jelj – innretning for å tørke fisk, feskjeljl
Jeljlosing – torsk som er tørket på jeljl
Jeljlä – gjelde, kastre
Jessen – gissen
Jett – brukes sammen med andre ord, for eksempel hørt jett, hørt noe
Jot – liten dal

Juksæ – jukse
Just - nettopp
Juskæ – tale uklart, kviskre
Julskåk – ris på senga juledagsmorgen
Jækk – gikk
Jækssel – jeksel
Jæle – gjerde, mye brukt i navn på steder, Fjeljljæle, Lisjsjæle
Jællykjke – gjerdekrampe
Jæster – gjester, gjær
Jømræ – ungsau, årsgammel sau som ikke har hatt lam
Jønnsåk – jonsok, St. Hans
Jønnå – gjennom
Jå – ljå
Jålp, jålpen – hjelp, hjelpen
Jås – tøv
Jåsdaljl – tøvet person
Jåsæ – tøver
Jåsåt - tøvete

K

Ka – hva
Kaffebrø – kaker
Kakk – lett slag
Kakkæ – slår lett (han kakkæ på døræ)
Kaksnei - brødskiye
Kakæ – brød
Kaljl – kall, ektefelle
Kaljlter- plunder fusk (kaljlterarbeid)
Kalvbotæ – knehasen
Kalvdanjns – råmelkspudding
Kalvgomme – gomme av kalvhode og føtter m. v.
Kalæ – karde, behandling av ull før spinning
Karsløft – det en kar kan løfte
Karæ – grave (til seg)
Kattkjesmæ – katekisme
Kaukæ – rope
Ke – hva
Keførr – hvorfor
Kem – hvem
Kjelevenk – kilevink, dask over ørene, ørefik
Kjelost – råmelkspudding
Kjersjegårn – kirkegård
Kjerskæ – kirke
Kjestæ – kiste
Kjetten – kilen
Kjikkæ – kikke
Kjipen - gjerrig
Kjistæ – kiste
Kjesto – kisten
Kjukæ – kjuke, liten klump, brukes ofte i sammenstilling, grautjukæ

Kjæftausæ – kjeftesmelle, en ell. ei som bruker grov kjeft
Kjæftæ – kjeft, trette
Kjæke – kinn
Kjælke – kjelke
Kjæmmæ – kjemme, gre seg med kjemkam etter lus ell. et lag med gras fint lagt til rette med ei rive.
Kjøss – kyss
Kjøttokse – kjøttmeis
Kleimen – klebrig, klissen
Klein – sjuk, dårlig
Klæppfesk – klippfisk
Kjelost – råmelkspudding
Kjynno – klengete, trenger å sitte i fanget
Kjæftausæ – person som kjefterkjefter
Kjærne – kinne, lage smør
Kjærno – kinna (best.form)
Klæpp - klepp
Kjærnæ – kinne, ei kjærnæ
Kjøss – kyss (ho vart kjøssæ – hun fikk et kyss)
Kjøvle - kjevle
Klakæ – klump, henger gjerne fast i noe, ell frossen hard skorpe
Klappækakæ – potetkake, lompe
Klatræ – klatre, bruke penger på godterier eller luksus
Klave opp lina – det å kenge opp lina på klave
Klean ellert kleæ – klærne
Klenkæ – klinke, slags stengsel på dør, dørslå, dørhåndtak
Klokk(høne) – klukk, ei høne som er rugelysten
Kloksæ – klyse, spøttklokaæ
Klompæ – tresko, også brukt: ”treklompæ”
Klæppmelk – melkesuppe med melboller
Klønæ – det å klore, resultatet av kloring
Klønåt – klossete
Klåssåt – klønete
Kna (deigen) – bearbeide (deigen)
Knallblå – sterk blåfarge. (Brukes også for å forsterke andre ting: knallver f. eks.)
Knappæ – knappe, korte av
Knater – brukt som forsterkende eks. knatersint
Knatræ – knuse
Knogæ - arbeide
Knoklåt – knoklet, uslett
Knærtæ – skyte ned
Knættæ – lita jente
Kokfesk – fersk fisk nok til å koke. ”Fækk du kokfesk?” –
Kokklæ – kakle, snakke høyt med lite innhold
Kokri – fiskemåltid, Hanjn fekk se korti – han fikk fisk til i hvert fall ett måltid
Kolevippen – dø
Kommers – styr, ståk, moro
Komnæ – forgå av varme
Kornæ – bli kald, ”hunj biæ mæns heitjt kornæ”
Kov – tett snødrev

Kovæ – 1) fyke snø, 2) kvae, harpiks
Krake – utmagret eller helt dødt dyr
Krankilsk – oppfarende, kranglete
Kram – våt (snø), kramsny
Krank – sjuk (person)
Krapyl – pakk, pøbel
Krav, kravsørpø – issørpe
Kreistæ – presse hardt
Krenglæ – kringle
Krimsjukæ – forkjølelse
Krimæ – snørr, slim i nesen
Krinæ – redskap til å pynte lefse, krinelefse
Krinælæfsæ – krinelefse
Krokåt – krokete
Kruete go – krutgod, helt frisk, utrolig god
Kry – overlegen, hoven
Kræddur – dyr, storfe
Kræke – gå sakte
Krøbel – liten, trang
Krøk - krekling
Krømpe – krympe, feire noe gjerne med øl, sprit,
Krønsk – bratt i nakken, kry
Kråkfot – plante
Kråksøll – kråksølv, glimmer
Kråkæ – kråke
Kulæ – flokk, lag (heile kulo – alle sammen)
Kuræ – kure, sture
Kvabbe – danne snøskavler
Kval – hval
Kvast – brukt om sykt dyr som har fått i seg spiker el l
Kvest – kvist
Kvestæ – hogge vekk kvister
Kvisker – hviske
Kvæksn – hveps
Kværske – kverke, drepe
Kørvæ sammen, ihopkørvæ – ikke pent brettet papir eller klær
Kå – snu graset for å tørke på andre sida etter at det har vært breidd
Kåar – en som snur graset... (se over)
Kål – forsterkende forledd (kålgammel, kålsvart), også drepe eller kvitte seg med,
”ta kål på noen”
Kåpplam – flaskelan (ikke sikker)
Kåppspyæ – brennmanet
Kåppæ – årelate
Kåtæ – samebolig, gamme

L

Laen el. Lan – lagerrom for høy, i flukt med fjøsrommet uten loft.
Langbærghåjen – egennavn på en lang haug
Langfredagsfjæræ – det var gjerne stor fjære på langfredag. Det var tradisjon at da dro man på fjera for å plukke skjell.

Langsammele – lang tid
Langskankmy – myhank, mygg med lange bein
Lanjn – land
Lanjnvinjnsrokk – landvind
Langvogn – høyvogn, ble brukt til transport både av mennesker og varer.
Larv – slurvete arbeid
Lausingonge – barn født utenfor ekteskap eller
Lausonge – barn født utenfor ekteskap
Lausreipæ – uten lass
Lavæ – sterkt dryss ”snyn lavæ ne”
Leddik – lite rom i kiste. Tror det ble brukt her også.
Læfso – best. form av lefse
Læfsæ – lefse
Leiro – leire som fell tørr
Leirsjit – hestehov
Leisper – en som lesper
Lenning – linning
Lepjæ – lepje, katt som drikker
Lerske – lirke noe til
Lespæ – talen fra en som lesper
Lessen – redd av seg
Let – farge
Leven – bråk, liv og røre
Lever – mildvær
Levnæ tel – kvikne til
Li – 1) lide, 2) gå om tid (de lir mot kvell)
Likstrå – opprinnelig: halm som liket lå på
Linklave – til å henge opp lina på når den ikke er i bruk
Linvase – floke på lina
Liss – lille
Lissfjelle – egennavn, navn på fjellet foran det store fjellet på innlandet
Lokt – lukt, (lokt te himmels)
Loktæ – luften
Lommert – varmt og fuktig luft
Lomp – 1) torvstykk som ikke er skåret, 2) arbeidsklær
Lompæ – ta torv
Lovått – ullvott
Lonkæ – 1) dilte, småspringe 2) småvarmt
Luggføre – tørt på grunn av frost i bakken, se også luggæ
Luggæ – strikket fottøy stegget med vadmél og gjerne tovet ull
Lunjan – flere lunner, Lunjan i støa
Lunje – tynn trestokk på tvers til å dra båten på, ofte brukt i ei båtstø
Lunjns – til rette, komme til lunjns
Ly – varm, ly på kjeln – varm på kjelen
Lyg – snakke usant
Lyr – ta (imot) ta lyr – ta imot ball som blir kastet
Lytjt – 1) lydt, når noe kan høres lett 2) litt varm
Lysnæ – blir bedre vær
Læfsæ – lefse
Lægd – en som er plassert på legd, lægdkaljl, lægdkjærring. Den tids form for eldreomsorg,

Anbudsprinsippet

Lemme – dele opp et slakt, fl. Læmmæ
Læmster – lemster, støl
Læst – mal for å lage lugger s. d.
Læstæ – sokker,
Lættlivæ – glad og lett til sinns
Løie – løye, spakne, opphold om regn, ha løyæ me vinjn – har løyet med vinden
Løyle – morsomt
Løng – lyng
Lørsk – trekubbe
Lørvæ – fille, lørvo, best
Løskæ – lete etter lus i håret
Løsnæ – slippe taket
Løst – lyst i betydning ”hanjn fekk løst på ein te” - han ville gjerne ha en til
Løuve – skjære løvkvister til for
Løyle – morsom
Løype – skjære barken av tre
Løypæ – løyper, skispor
Låg – utkok
Lågar – lavere
Låppen – forfrossen, stiv i fingrene av kulde, låppen på fengran
Låve – fjøsloft, høylåve.

M

Mak – rolig, i ro og mak
Makje – var i makje – vær rolig, hold deg i ro
Makjenvikæ – egennavn, ei vik på Hamnøyaj
Manker – mangle
Makkverk – ubrukelig gjenstand, maskin og lignende
Manjbisk – sint, olm
Mankere – mangle
Marrått – søkkvått (om gras)
Marsk – 1) (meite)mark. 2) mark, eng, åker
Martnan – markedet (Tilremsmartnan, Bjørnsmartnan)
Maskråkæ – ei som maser og gnåler
Magarn – hinne mellom bryst og buk, oftest brukt i slaktsammenheng
Me – 1) (ei me) kjennetegn på land for å finne ut hvor en er på sjøen. 2) meg.
Meiningslaus – uten maning
Meiræ – mer
Menglæ – mingle, leversykdom hos sau
Menk – minske, menkæ – minker, alt menkæ
Menkan måne – månefasen er ne
Messforståelse – missforståelse
Mett – mitt
Meæ – meene forandret seg, landskapet endres når man drar med båt
Mig – urinere, late vannet
Mjå – smal, tynn
Mo åleinæ – helt alene
Mokkæ – lavmælt protest
Molefonken – i ulag nedslått

Motskår – det stedet en slår til slutt der hesten har gått når nam begynte å slå, en slår
motsatt veg
Munjnsæ – smådrikke, nippe til
My – mygg
Mynjntæ på – myntet på, siktet på
Myrkollæ – myrull
Myræ – myr, best. form myro
Myskank – myhank, langskankmy, mygg med lange føtter
Mækre – breke
Mærkjespik – merkespik, trestykke til å skrive navn på
Mætt – mett
Møkker – møkk, fast husdyrgjødsel
Møkkerdonge – haug med husdyrgjødsel
Møkkergreip – gaffel til å spre husdyrgjødsel
Møjlom – mellom
Mønsås – øverste takbjelke under taket
Mønsåskanjæ – mønsåskanne, feiring når taket på et hus er ferdig
Mørskræ – mørket
Mørt – mørkt
Mørtnæ – det blir mørkere
Møulæ – maule, ete tørt
Måkæ – måke, skuffe
Måjl – jord,
Måjlråten – svært råten, lat og dau person
Måjlåt – skitten med muld, gjerne: mållåt på støvlan, mållåt på henjern
Måjlve – småved etter klyving av ved
Måjlta – multer
Måro – morgen
Mårsjen – morken, halvrotten
Måse – måke (fugl)
Mått – små insekter som spiser treverk

N

Nase – nese
Navelgrytæ – navl
Ne – ned
Nekk – nikk
Nekkjæ – netje, fetthinne rundt innvollene
Neribrytæ – flatbrød i rømme eller rømkolle
Neantel – nedentil
Neppert – ustødig, like før
Nons (eller var det none eller begge deler?) – måltid ca kl 16
Nonsmat – se over
Norante – kommer fra nord
Nothunjn – mannskap på snurpebåt etter sild
Nulæ – nygle, propp i bunnen av en robåt
Nyklean – nyklærne
Nyss – nylig
Nyss før – like før
Nystrålæ – nysaltet, lettsaltet (nystrålæ fesk)

Nægel – negl
Nægelsprætt – neglebitt, frost oi fingeren
Næppert – såvidt det går, ytterst på kanten
Næpæ – nepe
Nævle handfare, fingre med
Nøtt – må, varæ nøtt tel å gjær nåko
Nøtte – nyttig
Nøtte noe – bruke noe
Nøæ – nøden
Nåvæ – nova, hjørnet på et hus
Någgo – noe
Nåmmen – stiv, valen

O

Odjden – odden
Ofri – uflidd, lite vakker
Oførvaranes – uforvarande, helt tilfeldig
Ofrøsje – noe som er stygt og skremmende
Ogangskråkæ – ugangskråke, person som er til ugangn
Ohanjnterle – uhåndterlig
Ohårvele – svært mye
Okrestelete – ukristelig, lite religiøst, forferdelig
Ont – vondt
Oksgæln – brukt mest om ku som er i brunst
Olenjnt – ulent, ufrankommelig, bratt og steinet
Olstekkæ – olstikke, orepinne
Olreim – lærreim som fester olstikka til seletøyet
Omakredjd – lat, tungbeden
Ombytjte – klesskifte
Omfar – omgang i binding, tømring eller på et garn
Omflakkar – person uten fast bosted, tater, sigøyner
Omgangsvænn – person som man omgås med (omgang... Brukt i mange sammengenger)
Omjækkast – gå forbi hverandre uten å møttest
Omjængeleg – omgjengelig
Omjærle – umedgjørlig, stri, sta
Omkalfatræ – forandre på, endre fullstendig
Omn – ovn
Omsnakkæ – snakke om, dæ e kje omsnakkænes – det er ikke mulig å snakke om
Omsnudjd – foevandlet omskapt
Omule – umulig, vrang
Ongel – angel, fiskekrok
Oppkavæ – sterkt stresset
Opprådd – fri for, i beit, rådvill
Oppskørtæ – oppkavet, nervøs
Oppstanasi – frekk, ufin
Ororæv – person som er urolig og nervøs
Osjikkele – uskikkelig
Osjyldig – uskyldig
Osteljlt – ustelt,
Ostørtele – svært mye

Osynle – usynlig

Otrøkt – utrykt, usikkert for bl a rovdyr og skrønt, isen va otrygg

Ovenjsle – ekkel, ufordraghelig, uvennlig, hardhent

Ôver – uvær, uttales med trykk på o-en. O-en uttales som ”O” og ikke som ”Å” som i f. eks. over [åver] at noe er slutt, eller i betydningen oppå

Overraskanen – overraskende

Overskråkæ – uværskråke

Ovess - usikker

P

Pargass – reisegods

Pekkæ – banke lett (på døra)

Pellæ – plukke (poteter)

Pelk – pilk, (pelkjen -, pelkæ – pelkan

Pelkæ – pilke

Pilboge – bue til å skyte pil med

Pitterlite – svært lite

Pittersmå – svært små

Plektan – plektene

Plekte – bunnfjølør i robåt

Plokkbær – blokkbær

Pokkæ – pukke, minne på

Porskæ – purke, også brukt om en spesiell type kjelke?

Poteddes – potet

Poteddessø – potetsø, van som poteten er kokt i

Potetmor – sepotet som har stått i jorda hele sommeren

Prakkæ – prakke, tvinge på

Prekuver – stelle til ordne

Prætta – ugang, puss, pek

Præssæ – dampe (bukse)

Præst – prest

Punjn – under,

Punjn bærget – under berget,

Punjn tælet – under gulvet

Pusjen – pusket, skrøpelig, ikke i form

Puskæ – holde på, ”hanj puskæ mæ sett”

Pænggras – pengeurt

Pængæ – penger, pængbokæ – pengeboken

Pærkel fanden

Pærmæ – permer

Pærese – presset, trykke

Pønskæ – tenkte ut, spekulere

Pøut – paut, boks, lite kar

På røus – uten orden

Påttæ – potte best. form påtto

R

Rabbægast – villstyring

Radjd(pakk) – kjeltringer

Raft(stokk) – øverste stokken på langveggen på et tømret hus, der taket møter langveggen

Rak – noe som flyter i sjøen, ”båten va på rak” – båten hadde slitt seg og fløt fritt
Rakar – helst ei som bruker rive i slåttonna
Raljlkatt – hannkatt i løpetids – på jakt etter hunkatter
Raljlmons – se over
Ramflåg – ravnflåg, bratt og slett bergvegg
Ramlæ – ramle, falle, bråke
Ranghanjn – venstrehand
Rangæ – vrenge, vrengt, vrangsidan
Rappelgale – svært gale
Rappelgæln – svært galen
Rappkjæftæ – en som snakker fort
Rapæ – 1) ramle ned, 2) rape
Rasp – grov fil eller sagmugg
Rasæ – rase, sjangle
Ravle – ta remser av bark av favnved for at den skal tørke og ikke bli sur
Reiv – klut, bleie, reivonge – unge som bruker bleier
Reklæ – bevege fram og tilbake for å få noe løst, også brukt: ”Hanjn reklæ å rodd
Remnæ – revne, sprekke
Renjnsetl – renset, riving i kroppen, smerte
Respæ – rispe
Rest – rist eller fiskeskjell
Rejære – grassere, bråke
Rikulæ – rikule
Risbrogæ – trær buntet sammen som ble dratt av en hest for å knuse tørr naturgjødsel som en hadde spredt utover marka.
Rivtinjnæ – tinner til rive av tre, smi rivtinjnæ
Riv i – spandere
Rivtinjnæ – tinnene på en (tre)rive
Rivæ – rive, best. form rivo
Rom(t) – at noe er for stort rommelig, vidt
Romster(e) – bråke, skape uorden rote
Rossæ – vindkast
Runjnbrenjnar – en som har flere kjærester
Rusan – litt full
Rusar – sigarett, gjerne hjemmerullet
Rusk – avtall, søppel
Ruskver – dårlig vær
Ruskåt – beskrivelse av dårlig vær, hanjn va ruskåt i dag – det var svært dårlig vær i dag
Rusæ – ruse
Ruæ – kukake, kuruæ,
Ry – drysse, ”dæ ryr sokker og kanel ifrå læfso”
Ryen – noe som lett smuldrer opp, et brød kan være ryent
Ryme – rømme
Rymgraut – rømmegrøt
Rækar – omstreifer, også brukt om naboer som ”rækæ”
Rækæ – spare gjerne av tre fjøsrækæ – trespade til å sta ut husdyrgjødsel
Ræmjæ – skrike høyt
Rætt-så-dæ-va – rett som det var
Ræv – bakenden på en person. Mange variasjoner i bruken gjerne i negativ betydning og med sammensatte ord.

Rø(e) – fiskeskinn
Røsjløng – røssløng
Røyre – reir
Røyste – gavvelvegg
Råkk – også sterk vind som i ”rokk og fokk”, ”lanjvinjnsrokk” Råttståkk – latsabb
Råkæ – treffe

S

Samfængt – blandet
Sei – sier (ke du sei – hva sier du)
Sekkel – sikle
Selke – silke
Seljtæ – selte, et slags, balltre, brukt til ”sprætt på stekkæ”, vippe pinne
Sendrått – krampe i muskler
Sepotet – settepotet
Set å hæng – være passiv, ikke ha noe å gjøre
Sian, siæ – siden, senere
Sikæ – helle sakte av, sik søe a poteddesa’n
Silædråpe – varm og nysilt melk
Sipe – gråte (ho jækk å sipæ heile veien – hun gikk og smågråt hele veien)
Siri – hunkatt
Siron – rotskudd på f. eks. rogn
Sjettdyæ – blaut og jørmet jord
Sjetten – skitten
Sjetthekklan – småklauvene ovenfor de andre klauvene hos klauvdyr, brukt også om mennesker, mer i gammel slangbetydning
Sjettkarivask – rask vask med lite vann, slurvvask
Sjettvektig – selvgod,
Sjettøv – fislukt
Sjetæ – diare
Sjiljlderi – maleri
Sjit – møkk, eller lignende, brukt i mange sammenstillinger, sjitonge, sjitstøvel osv
Sjit i – ikke bry seg om
Sjumålsdagen – feittirsdag
Sjybærr – godt synlig, brukt om fisk som hoppet, vaket, eller gikk svært høyt i sjøen (?)
Sjyt garn – sette flyteline og blyline på garn
Sjæfte – sette skaft på f. eks. en øks.
Sjæker – trekkeredskap, to stenger mellom hest og vogn eller redskap
Sjællis – tynn is, farlig for båter
Sjølbedt – komme uten å være bedt
Sjømning – skumring, tid på dagen det var for mørkt til å gjøre noe og for lyst til å tenne
Lampe, feire sjømning
Sjømt – skumring
Sjør – sur melk
Sjøtt – skyttel
Sjå – lite skur, torvsjå, borsjå – brukt om dårlig isolert hus
Ska – 1) skal 2) skade noen
Skabernakjkel – noe som er magert, stygg ting
Skaftonge – kort taksperre som bærer oppe utofsen og som er festet i nederstevledåsen og i raften

Skamfer – skade seg, ødelegge
Skamvakker – svært vakker
Skank – nederste del av ben + fot, få me de skankan – kom deg av gårde
Skankæ – ben, (ont i skankan – vondt i bena)
Skarvase – sverm, stor hop, mange (?)
Skaræ – sotet som danner seg på toppen av en veke, skaræ av fjerne med en trepinne dette
Laget
Skav – noe som er avskavet, for eksempel bark
Skidørjæ – skiløype i bakke
Skistavæ – skistaver
Sklinjn– sidegrind på høyvogn, sætt på sklinjan – gjøre vogna klar for høykjøring
Sklettæ – sludd, også verb, dæ sklættæ i dag - det sluddet i dag
Skogæ – skoge, hogge ved
Skol'n – skolen
Skonklæ – skvalpe, skvulpe
Skott – uthus, brukes ofte i best form skottet
Skramlæ – larme, støye
Skrammel – skrap, skrot
Skrattæ i – snakke hardt til
Skre – rester, f. eks. stoff som blir igjen når man har klippet et plagg
Skoftæ – skulke
Skrokkæ – en fald eller brett som ikke skal være der
Skrokkåt – uslett
Skromp – skryt
Skræleng – person, skrælengæ fl.
Skrapæ – tilsnakk, irettesettelse, grov kjeft, hanjn fekk ei skrapæ – han fikk kjeft
Skræppæ – skryte
Skrømt – spøkelse
Skrøyvæ – 1) tar uforholdsmessig stor plass, 2) noe i brystet gjerne i forbindelse med
forkjølelse
Sku – 1) skulle 2) dytte
Skunse – skubbe dytte
Skvattkjeljl – skvattjeld, småtjeld
Skvætt'n – lettskremt
Skådjdæ – tåke
Skåljl – hode
Skållæ – fjerne hår og bust fra gris med varmt vann og et kvasst redskap under slakting
Skålven – skjelven
Skåræ – bredden en slår med ljà eller slåmaskin
Skåtten – foran eller bak i en båt (gjørne liten båt)
Skåttkjærring – den som satt bak i båten og slapp å ro
Slafsæ – spiser stygt, slafser
Slakke – et lite søkk i terrenget, nå et tau ikke et stramt, gi slakke,
gi etter for motstand (tau, rep)
Slagnæ – når noe som skal være hardt eller sprøtt blir mjukt
Slakjen – slapp, trøtt, uopplagt
Slamræ – slamre, smelle, døræ slamræ
Slamsåt – løs i fisken
Slarskæ – henge løst
Slarskåt – et lager i en motot kan være slarskåt, romt

Sleipæ – sleipe, sevj
Slenger – slingring, ”dar var dæ ikkje noko slenger i vals’n” – der vare det fast styring
Sletræ – kaste, hive
Slogæ – sloge, treskestaur, brukt for å knuse halmen(har ikke sett det i bruk)
Sluffæ – fin slede, med sitteplasser (finnes på en rekke julekort)
Slævjæ – slimfylt spytt
Slørv – slurvet
Slørven – gjør ikke god jobb, urenselig
Sløv – ukvassa
Smehenjner – såler mye varme, smedhender
Smørbete – flatbrød med smør på
Smør på – slå
Smålåten – ikke kravfull
Småsjødd – liten forskjell på flo og fjære
Småtretuæ – vaskefille til bord, stoler og lignende
Småtrevaske – vask av stoler og bord og lignende
Småtøusan – småjenter
Sneppert – remedie til bruk ved årelating (har ikke sett det i bruk, bare på museum)
Snik – en som sniker seg til fordeler
Sny – snø
Snyfaun – lett snøfall
Snyhøl – sted der det snør mye
Snykov – tett snødrev
Snyrækæ – snøspdsde (gjerne av tre, ikke brukt på lenge)
Snytanes full – kanonfull
Snykov – tett snødrev
Snytetteng – snøspurv
Snørlaus – snøreløs ”han fôr som ein snørlaus jarstein” – han var helt uten kontroll
Snærsje – snerk
Snål – gjerrig
Snåp – person som lett beveger seg i ulent terreng
Snåve – snuble
Spinnkjærring – edderkopp
Soplime – kost av bjørkeris
Spankuler – gå sakte
Spekulasi – kaffebrød
Spenjn punjne (hesten) – sette hesten i sjekerne
Splitter naken – helt naken
Splitterny – helt ny
Spjæling – liten tynn person
Spjælk – kort frakk
Spralæ – sprelle
Sprekkæ – dø
Sprekkarferdig nær ved å då
Sprett, sprettpjitt – liten mann med stor selvfølelse
Sprætte – vippe eller sprette opp noe, en søm f. eks.
Spællæ – spiller
Spønæ – rote, sparke i marka
Spøttkakæ – siste vaffelkake eller pannekake (den som kokken skulle ha)
Spåæ – trestang til å snu flatbrødleiven eller lefseleiven med under steking

Stakk – skjørt
Staljlstien – dyr som har stått lenge på båsen og som er litt yr og vill
Stanp – stort kjerald
Stangvis – dyr som stanger, sint og farlig
Stanjnkjærne – ståkjerne
Star – stær
Starongæ – avkom etter stær
Stargras – en spesiell type hardt og ru gress
Starvæ – døde (hanjn starvæ a – han døde)
Steggæ – spesiell måte å sy på (ho steggæ luggan)
Steklæ – gå ustødig
Stavæ – staver
Stegge – sy sammen lag med minst to stoffer med små tette sting.
Stekkæ – pinne, syttikke
Stomp – brød
Stopp – fikse hull i for eksempel (ull)sokker
Stoppesopp – hjelpemiddel ved stopping
Storsjødd – stor forskjell på flo og fjære (skjer ved full- og nymåne)
Strange – kvistet løvtre
Strikæ – bremse farten, holde igjen
Strompæ – avsagd tønne
Strøypt – egg som er halvruget
Stut – rull (dropsstut – rull med drops)
Styve – stjert (på en høne f. eks.)
Støtt – 1) ofte 2) malt, knust, ble brukt om krydder, støtt pepper, støtt kanel
Stålet – lagret høy, hardt pakket
Sul opp – avslutte fisket og henge bruket i naustet
Sundbrøten – gått i stykker
Surskæ – sur melk med for eksempel flatbrød (tror jeg)
Svalæ – svale
Svang – sulten, hungrig
Sy'n – sjøen. ”Ha du vørre på sy'n i dag?” – har du vært på sjøen i dag?
Sændrätt – muskelkrampe
Sætæ – såte (torv eller gress)
Søm – svømme
Sømnæ – sovnet
Søng – synge
Søringæ – folk sørfra
Sørspæ – sørpe, snøslaps (snysørspæ)
Sørante – kommer fra sør
Søspon – sleiv med hull for å ta fisk opp fra gryta
Søumæ – sy
Søupskoljlt – tygg i hodet, tåpelig person
Søv – sove
Så – som
Sånne – slike
Såpæ – sepe

T

Taggel – håra i halen på hesten

Tamp – taustump, enden på et tau
Tatae – brystvorte
Taus – tjenestejente
Tedding – småfugl
Tefat – skål til kopp
Teibær – en sort villbær
Tennår – særlig hard ved
Tetteng – spurv, for eksempel snytetteng - snøspurv
Tel – til
Teljivels – tilgivelse
Tien – nytt
Tommelomsk – svimmel
Tomreipes – kjøre uten lass
Tongnæm – tungt for å lære noe
Tongsint – tungsint, sorgfull
Toræ – torden
Tovåt – tovet, innfløkt, garn som har vaset seg sammen
Traskæ – gå sakte
Trehenjnt – klosset
Treisk – sta, egen
Treven – flink og flittig
Trompæ – tvinge
Trut - munn
Trutjne – trekke vann, ein båt trutjnæ når hanjn ligg utpå
Trænæ – gått ved i (næpo eller rabarbra'n va trænæ)
Trættendajen – tretten dag jul
Trøy (se)– leker, morer seg (Bonjan trøy se – ungene leker) Svært gammelt ord..
Trøæ – fiskestang
Tuljlåt – åpelig dum
Tvåro – best. form tvære, et kjøkkenredskap av tre (grauttvåro)
Tyskerten – tyskere (ble brukt under krigen)
Tælet – gulv
Tæring – tuberkolose
Trut, truten – munn, munnen (hanjn fekk et kjøss mett på truten – han fikk et kyss midt på munnen.
Trålj – troll
Tråljtamp – usympatisk person
Tråljlå – slem
Tråpp – kork
Tråpp – trapp
Tråppæ – trappa
Tufsåt – uvell, lett syk
Tuggæ – matbit
Tuljl – tull, ring, rull (gang runjt i tuljl)
Tuljlæ – har mange betydninger: tulle, tøyse, tulle rundt noe, fantasere, osv.
Tuljlåt – tåpelig, dum
Tuskæ – forsiktig kurtise, karre til seg
Tuæ – klut, vaskefille (kopptuæ, kopppillæ)
Tvikrokåt – svært krocket
Tvinjne – surre to eller flere tråder sammen med bruk av rokk

Tvogæ – vaskefille
Tvåæ – rote i grøten
Ty – tøy, stoff, kjolty – stoff til en kjole
Tyt – tyttebær
Tytje – fandan
Tytæ – kvise, blemme
Tæll – telle
Tærne – lykt
Tæring – tuberkolose
Tætte – tette, bakteriekultur som gjør melka tykk, brukt for å lage file
Tævæ – puste, pese
Tørn i hop – støte sammen
Tøus – (taus) jente
Tøttæ – kvinnemenneske
Tøum – fiskesnøre
Tøve – tove ulltøy, gni ulltøy for å få det til å krympe og bli tettere og mykere
Tåg – tau
Tågæ – dra høyet ut av en hard stabbe
Tåknæ, tåknan – gjeller (på fisk)
Tål – tålmodighet
Tåpen – dum
Tåpskolt – dumming
Tåsk – torsk
Tåskåt – dum

U

Unjnbrok – underbukse
Unjnerboksæ – underbukse
Unjnsele – uanselig, tilbakeholden
Unjnærenjn – unnarenn i hoppbakke
Unote – uvane, unotan fl
Urven – tilstand like etter en har våknet, ikke helt i form ennå, verken fysisk eller psykisk
Usnåp – person som har lett for å dette
Utanfør – utenfor
Uti dørn – i yttergangen
Utkokæ – lur og smart
Utspjåkæ – for mye pynt
Ut-ur – ut av

V

Va – 1) fiskeredskap for kveite, 2) hva, 3) var
Vaggel – vagl
Vagglæ – sette seg op vaglet
Vaksn - voksen
Vakrom – senebetennelse i håndleddet
Vanjnel – en høyball for ku
Vanhjålpen – som ikke har noe å hjelpe med
Vanjnsiræ – skadet, sørlig i ansiktet, varig men
Vank – legemsfeil, låghalt
Vankæ – gikk (han vankæ dar) – gikk ofte dit

Vanjnsmæktæ – hadde det vondt
Varn – varde, Varn på Vågsodjdn
Vasas – utvikler floke på f.eks. garn eller line
Vassausæ – vannøse
Vassbøttæ – vannbøtte
Vase – floke (garnvase, linvase)
Vasstrukjen – søkk vått, mettet med vann
Vasstynjnæ – tønne som en fylte med vann inne før en fikk innlagt vann.
Der hang det gjerne en øse som alle drakk av!
Vassæ – gå i vann
Vatråt – uregelmessig i fargen
Ve – 1) vade, 2) ved til å legge i ovnen
Veibust – stive lange hår på overleppa til katten
Veiv – sveiv
Vekæ – uke
Vekkesvis – ukevis
Vel – ville (hanjn vel gå heim – han ville gå heim)
Veppæ – vippe, mange hadde ikke strømmåler den første tida. De hadde gjerne 200 W og en
”vippe” som slo av strømmen om en brukte for mye
Ver – vær (hansau)
Verglemt – kornmo
Vesk – liten høydott, beregnet for kalver
Vess – sikker
Vik – det at annenhver tind på saga bøyer ut til samme side, grad av utbøying, vik
Viktång – viktang, tang til å få lik vik på alle tindene
Vikjen – (Viken stedsnavn)
Vikjæ – vika
Villspik – kåt jente
Vinjn – 1) vind, 2) skjevhet i for eksempel et bord, 3). Vinne i f. eks. spill
Vinjnfull – oppblåst, mye luft i magen
Vinjnåt – mye vind
Vriel – dørhåndtak
Væks – vokse
Væksan måne – månefasen er ny
Væmmelmage – kvalm, ekkel i magen
Værk – verkbyll
Væst – 1) plagg 2) himmelretning
Væstante – kommer fra vest
Vævelsta – Vevelstad
Vørre – vært
Våjen – vågen
Våg – tør, e våg ikkje – jeg tør ikke
Vågsådjdn – Vågsodden
Vån – jordrotte
Vånjnmål – vadmél, tykt ullstoff
Vårres – vårt

Y

Ypp se – yppe seg

Yttersiæ, eller yttersio – yttersiden, ofte brukt i fiskerisammenheng i motsetning til injnersiæ.

På Hamnøya er injnersiæ mot sundet og ytttersiæ mot storhavet.

”Hanjn dro se kokfesek på ytttersiæ”.

Yven – bruse med fjærene, gjøre seg større enn det man er

Æ

Æksere – være i militæret

Æksis – ”va i eksis’n” være i militæret, eksersere

Ækræ – eng

Æling – regn eller snøbyge. Regnæling, snyæling

Æng – eng

Æplæ – epler

Ærn – ærend

Ært – ert, grønnsak eller det å erte.

Ærte – rest til å bygge på. terge, erte

Ærtkrok – en som erter

Æskæ – eske (nyere form)

Ø

Øksen – vanligvis ku som vil ”besøke” en okse. Være i øksen.

Øl – med tjukk ”l” varme, brukt mye om høy. ”Dæ jækk øl i høye”

Øljølv – elleve

Ørlite – svært lite

Ørskjedag – hverdag

Ørsjen – ikke uthvilt, tummelumsk

Ørtæ – tygger drøv

Øsjæ – eske (gammel form)

Øulokk – øyelokk

Øustein – en som man synes godt om

Øuæ – øye

Å

Åbenbår – nedbør, regn eller snø

Ådjde – odde

Åkerlo – heilo

Åkklan – anklene

Åleinæ – alene

Åljl – bråk

Åljlæ – snakket høyt, bråkte

Ånnerdørjæ – skiløype i en bakke

Ånnerføre – skiføre

Ånnræ – ski

Åran – årene (tid)

Åræ – åran best form (til å ro med)

Åskskoffe – askeskuffe

Åskæ – aske

Åsyn – ansikt

Åt – 1) utøy, klekk, knott, mygg, osv., 2) spiste. 3) til

Åverhøvling – skjennepreken

Åverhøvlæ – skjenne på

Uttrykk:

Dæ må faulan vetæ –

Då e minjn prat all – da her jeg ikke mere å si

Ha dæ meire vørre, så ha væ meiræ førre – ha det vært mer, så har det gått mer

Hanjn fôr som ein snør(e)laus jarstein – har var helt uten kontroll

Hunj biæ mæns heijtt kolnæ – hunden venter til det varme blir kaldt

Ke du mein – hva mener du

Ke du sei – hva sier du

Flere forslag?